

ZARAČUNANJE VOJNIH LET V PO-KOJNINO.

Cesar je izdal sledeče povelje armadi in mornarici: Določam, da se zaračunajo vojna leta povodom sedanje vojne tako-le: Vojna leta se zaračunajo pri odmeri pokojnine, če so dani potrebni merodajni pogoji, vsem osebam oborožene sile in obsegajo tudi med vojno ustanovljene formacije, če so se te osebe nahajale med vojno v aktivni vojaški službi. Ta ugodnost se razteza tudi na osebe, ki so se pritegnile med vojno v vojaško službo, ki pripadajo orožništvu, dalje na finančno stražo, ki sodeluje pri vojaški obmejni, obrežni in železniški varnostni službi, na (ogrsko) obmejno policijo, kakor tudi na državno gozdno osobje. Zaračunavati se prične vojna leta s 25. julijem 1914. Pri držujem si, da konec vojne službe naknadno določim. Odredbe o predpogojih in o odmeri glede na povišano službeno dobo s pristetjem enega ali več let se istočasno razglase. Izključijo se iz priznanja vojnih let vse osebe, ki so zašle v vojno ujetništvo, ki se niso v smislu službovnika, I. oddelek, upravičile.

LEGIJA SMRTI.

Pariški listi poročajo iznova o legiji srbskih žen in deklet, ki so izgubile v vojni svoje moše ali očete ter sklenile, vstopiti kot posebna »legija smrti« v armado. Poveljnica te ženske čete, ki je oblečena in oborožena kakor ostala srbska pehota, je vdova po poročniku Marikoviću, ki je padel pri Šabcu.

VOJNI STROŠKI DO KONCA LET 1914.

Kontrolna komisija državnih dolgov je izdala sedaj izkaz o naših državnih dolgovih, kolikor so znašali koncem decembra 1914. in obsegajo tudi državne dolgo-ve, najete v tem času za vojne. Koncem leta 1914. so znašali vsi državni dolgovi skupno 17.960.865,376 K in so se od junija 1914. pomnožili za 4.958.796,053 K. Za ta državni dolg je treba plačati na leto 700.817,821 kron obresti.

BERLIN ZA GORICO.

Iz Berlina 2. decembra: Kakor se je zvedelo z izborna poučene strani, je dogovorjeno med obema glavnima in prestolnima mestoma Berlinom in Dunajem, da obe mesti prevzmeta v varstvo po eno zaradi vojne uničeno mesto. Berlin hoče vzeti pod svoje varstvo Gorico, ki toliko trpi zaradi italijanskega obstreljevanja. V merodajnih berlinskih krogih je bil tozadevni predlog z navdušenjem sprejet.

POSEBNI VOJAŠKI ZNAKI ZA 43—50-LETNE INTELIGENTNIM KROGOM PRIPADAJOČE ČRNOVOJNIKE.

Vojno ministrstvo je odredilo, da dobe 43 do 50letni črnovojniki, ki nimajo sicer prostovoljske pravice, vendar pa zavzema-jo v javnosti odličnejša mesta in pripadajo inteligenci, posebne odznake: opake rumene trake na rokavih. Ti odznaki se bodo priznavali zlasti raznim industrijalcem, odličnim trgovcem in obrtnikom, uradnikom, poslancem, občinskimi svetnikom avtonomnih mest itd. Oni, ki bodo dobili odznake, bodo oproščeni nižjih opravkov v vojašnicah in taboriščih ter bodo smeli, če bodo to dopuščali vojaški oziri, privatno stanovati. Druge vojaške pravice pa z omenjenim odznakom niso združene.

44 DO 46LETNE NAJBRŽE VPOKLIČEJO POD OROŽJE SREDI JANUARJA.

»Tiroler Anzeiger« poroča: Med prebiranjem za vojno in črnovojniško službo sposobni spoznani 44 do 46letni možje se vpokličejo pod orožje najbrže do sredi meseca januarja. — Uporabili jih bodo predvsem za vojaško službo v zaledju ter pri etapni službi.

PRAVI RADIKALIZEM.

»Jaz poznam le en radikalizem v ljubezni do naroda, v samozatajevanju in v neumornem delu.« — Te besede je izgovoril bivši minister dr. Fort pred šestnajstim leti. Obudivši to reminiscenco, piše praška »Union«: »Te besede morajo biti danes bolj nego kdaj deviza nam vsem, če hočemo v naši češki domačnosti priti do davno zaželenega miru. Ako ob vsestran-

skem samozatajevanju in oziraje se na blaginjo vsega naroda ustvarimo najprej organ, ki naj bi zastopal interese našega naroda v najvažnejših vprašanjih sedaj in po vojni, se bomo mogli potem z večjo nado do uspeha lotiti tudi stvari, ki jih zaradi politične previdnosti v tem času ne smemo forsirati.« — Napisano kakor našlače tudi za nas Slovence!

PODALJŠANJE ROKA ZA IZROČITEV KOVINSKEGA ORODJA.

»Wiener Zeitung« objavlja odlok ministrstva deželne brambe, s katerim se podaljša rok za izročitev kovinskega orodja do 31. januarja 1916.

BENEŠKI SLOVENC IN NJIHOV POLOŽAJ.

V polemiki proti članku Guidona Henrika Torossija, v katerem je ta dokazoval, da morajo med Italijo in Avstrijo ostati dosedanje meje, opozarja neki M. Fakir v »Cittadino di Trieste« na žalostni in brezpravn položaj Slovencev, ki so podaniki Italije. In sklicevaje se na ta položaj stavlja odgovor v diskusijo vprašanje, kake teritorialne kompenzacije moremo mi po pravici zahtevati od Italije, ker so narekovane po humaniteti in čuvstvovanju? Piše: »Pod tiranido italijansko živi v provinciji Cividale in na sosednjem ozemlju mnogo Slovencev. Po neresničnih statistikah dosega-jo število 60.000, v resnici pa jih je še enkrat toliko. Postopajo z njimi, ali bolje rečeno: jih maltrahirajo na najbolj barbarski način, ki si ga moremo misliti, tako da morejo skoro zavidati one, ki ječe v moskovitskem hlapčevstvu. To dobro in inteligentno ljudstvo, ki je dalo slovenski literaturi tudi pisateljev in pesnikov, uničuje italijansko barbarstvo sistematično: pušča jih brez cerkve, brez šole, brez vsake narodne in jezikovne pravice! Ti ubogi Slovenci pričakujejo trenutka, da dobe zopet človeške pravice, ki so jim bile vzete v letu 1866, ko so prišli pod tisto vladno. Mi nismo nacionalisti, ali v imenu človečnosti moramo zahtevati odrešenja za tisto ljudstvo. Italija se gotovo ne bo mogla pritoževati, ako jih izgubi, ker jim ni bila mati, marveč mačeha. Iredentizem v Avstriji je absurden, kjer vsak narod uživa svobodo in pravico, kjer imajo cerkve in šole svoboden razvoj, dočim se Slovincem, ki živijo v italijanskem suženjstvu, teptajo pravice na najkrivičnejši način. Pravico imajo zahtevati od nas odrešenja. To je več nego upravičeno, je celo naša moralna dolžnost in delo človečnosti.«

VERA IN VOJNA.

Sertinlanges, francoski profesor moralne filozofije v pariškem »Institut Catholique«, je v svojih propovedih — kakor pripoveduje »Kölnische Volks-Zeitung« — v Madeleinski cerkvi od 15. avgusta 1914 do 15. avgusta 1915 govoril tako-le: »Da se reši in brani dežela, kakršna je naša, ne zadošča, da nas razgreva vroč patriotizem. Naš patriotizem mora biti neizmeren, nebrzdan, da, pristanski! Ta vojna je sveta vojna. Pravičnost jo hoče, nebo jo je dovolilo, križarska vojna je to. Proti takim sovražnikom je vsako sovraštvo dovoljeno, je vsaka jeza sveta.« Od nedelje do nedelje je Sertinlanges propovedoval sovraštvo proti Nemčiji. Molitve so imele francoski kolorit. Celo tako-le je rekel Sertinlanges: »Češčene bodite ve matere in soproge, polne milosti, polne boli in žalosti.« Trpljenje vojakov je primerjal Kristovemu trpljenju. »Naš vojak, ki stopa iz strelskega jarka, je — mistično govoreno — Kristus, ki zapušča jamo gezemansko. Kraj, kjer je padel, je Kalvarija. Ako je ranjen, nas spominja na jagnje božje, o katerem govori Izaija. Tišino v bojnem lazaretu je primerjati s tišino, ki je obdajala Jezusa, ko je trpel smrtno muko. Umirajoči je deležen božjega življenja, ker umira kakor Bog.« — K tem izbruhom sovraštva pripominja »Kölnische Volks-zeitung«: »Kot katoliki kličemo glasno: Take propovedi niso katoliške, so bogoskrunske. Katoliški nevtalci že davno soglašajo z nami v tej sodbi in tudi na Francoskem je ljudi, ki globoko obžalujejo take skoke s tira, toda njihove glasove, ako bi se oglasili, nadglasuje krik premnogih.«

ŠOLA IN VOJNA.

Neki šolnik piše v dunajski »Information«: »Novo šolsko leto se je začelo, ni pa prineslo našim šolam mnogo novega. Pričakovanje, da se v učnih načrtih —

menimo glede učenja deželnih jezikov — porabilo izkustva vojne, treba že odložiti. O elementarnih šolah molčimo. Na višjih zavodih (vštevši meščanske in visoke šole) pridno uče grško, latinsko, angleško in francosko, proti čemer sicer principialno ne bi bilo prigovora, v kolikor ni to na škodo drugih važnih učnih predmetov. Zaman pa bi iskali v učnih načrtih tudi najskromnejšega začetka v pouku mnogih in — kakor je pokazala sedanja vojna — tako življensko važnih deželnih jezikov. Torej je do nadaljnjega ostalo pri latinščini, grščini, angleščini in francoščini. Za deželne jezike iščejo šole prostorov, časa, učiteljev in učencev, ki bi se hoteli učiti. To bo zahtevalo mnogo, mnogo časa, in bilo bi že priporočati, da bi se dala prednost krajši, hitreji in smotreneji reformni metodi.

UČITELJ JE PRAVI DEMOKRAT!

Angleški minister lord Haldane je imel minoli teden na javnem shodu govor, v katerem je govoril o velikanskem boju, ki se yname po sedanji vojni in pri katerem pojde za to, da ohranijo Angleži svoje gospodarsko prvenstvo. Rekel je: »Angleškega duha je treba razviti; če ga ne razvijemo, pride v nevarnost angleška prihodnost. Razvoj duha, to je naloga narodne vzgoje. Drugo vprašanje nastane zaradi tega, ker dobiva demokracija čedalje več moči. Pripravljati se moramo na to, da bo konec staremu redu in da nastane nov red. Zato je treba naše bodoče voditelje vzgojiti. Skrbeti moramo za to, da ne bo pomrlo toliko otrok, in izboljšati moramo šolo. Varčevati je treba povsod, samo varčevanje pri šolstvu ni na mestu. Učitelj je pravi demokrat, ker naredi moške in ženske enake.

DENARNO STANJE »RDEČEGA KRIŽA«.

Na skupščini »Rdečega križa« dne 18. pret. mes. je bilo naznanjeno, da je dobilo društvo darov v gotovini 11 milijonov kron, za 739.000 kron vrednostnih papirjev in 832.000 kron članskih prispevkov. Navzlic temu so morali realizirati nekaj v miru nabranega imetja. Dohodkov je bilo okroglo 13 milijonov kron, izdatkov 11 milijonov 600.000 kron. Prebitku so enaki po priliki še neplačani računi za že prejete dobave. Predsednik grof Traun je izjavil, da se bo ljudstvo gotovo rado zopet odzvalo prošnjam za pomoč.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIŽ«.

Učitelj Lev Pibrovec na Jesenicah 12 kron; nadučitelj Dragotin Česnik v Knežaku nabral 25 K; vodstvo pomožne šole v Oselicah 5 K; šolsko vodstvo v Nadenjem selu 3 K; šolsko vodstvo v Velikem trnu 36 K; učitelj Fran Zacherl v Ljutomeru za december 5 K; šolski ravnatelj J. Robič v Ljutomeru redno vsak mesec od začetka vojne po 5 K, doslej 85 K; učenci ljudske šole v Bazovici 28 K; učenci pri Sv. Vidu 24 K; učenci V. razreda v Trbovljah 8 K; učiteljici Tonica Kračmanova in Zinka Fabjanova v Št. Lenartu pri Laškem trgu po 2 K, skupaj 4 K; učiteljstvo in mladina Ciril-Metodovih šol v Trstu s priredbo dne 1. t. m. 1100 K; učenke c. kr. rudniške ljudske šole v Idriji (od septembra do 1. decembra za vdove in sirote) 57 K 90 vin.; učenci slovenske ljudske šole v Rojani 25 K; učno osobje ljubljanskega učiteljskega povodom smrti v. d. učitelja Janka Janežiča 30 K; Marica Petričeva, učiteljica v Golcu v Istri (za oslepele vojake) 10 K; šolsko vodstvo v Zadlogu pri Komendi zbirko šolske mladine 20 K; Josip Bregar, nadučitelj v Zgornji Šiški 4 K; šolsko vodstvo Vače 17 K 10 vin.; šolsko vodstvo Št. Lambert 10 K 93 vin.; skupaj 1509 K 93 vin.

V zadnji štev. izkazanih 34.461 K 78 v. Danes izkazanih 1.509 K 93 v.

Doslej nabranih 35.971 K 71 v.

Prosimo nadaljnih obvestil, oziroma izpopolnil dosedanjih izkazov!

MOBILIZIRANI TOVARIŠI-NAROČNIKI.

(Dostavki k uvodniku v 7. številki, oziroma k članku istega naslova v 10., 12., 13., 14. in 16. številki).

Kranjsko.

68. Bezcljak Ivan, nu. Vače.
69. Božič Rajko, u. Mengeš (v ruskem ujetništvu).

70. Legat Stanko, u. Dol. Logatec.

71. Novak Rajko, c. kr. učitelj Idrija (padel 7. oktobra 1915 na sev. bojišču).
ad 59. Vilian Srečko, uč. Knežak (padel 10. decembra 1915 na južozapadnem bojišču).

Štajersko.

59. Robič Janko, uč. Vuhred.

Primorsko.

67. Betriani Teodor, c. kr. učit. Trst.
Po tej izpopolnitvi je torej danes — kolikor nam je doslej znano — naših naročnikov-vojakov:

s Kranjskega	71
s Štajerskega	59
s Primorskega	67
s Koroškega	1

skupno število . . . 198

67 letni vladarski jubilej našega cesarja.

Ob 67letnici vladanja so se vse slovenske šole z navdušenjem in ljubeznijo spominjale svojega sivolasega vladarja. Patriotično delo slovenskega učiteljstva je odsevalo v živih plamenih iz tisočev in tisočev src slovenske šolske mladine! Mogočno je po vseh svetiščih in po vseh učilnicah odmevala dvigajoča pesem — govor src in duš:

Bog ohrani, Bog obvari
nam cesarja, Avstrijo!

V nastopnem prijavljamo poročila o teh patriotičnih slavnostih, kolikor smo jih prejeli.

Prva mestna šestrazredna deška ljudska šola v Ljubljani je praznovala ta jubilej dne 2. t. m. po tem vzporedju: I. Ob 9. uri sv. maša z »Zahvalno« in »Cesarsko pesmijo«. II. Šolska slavnost v okrašenih telovadnicah: 1. Prisega vdanosti in zvestobe našemu presvetlemu vladarju. (Govor). 2. Otrokova cesarska pesem. (Petje). 3. Ob nastopu vladanja. (Deklamacija). 4. Popotnica vojaška. (Petje). 5. Ob 67letnem vladarskem jubileju. (Deklamacija). 6. Enota ptička priletela. (Petje). 7. Odlikovanje. (Deklamacija). 8. Regiment po cesti gre. (Petje). 9. V dnevih bojev. (Deklamacija). 10. Tam za laškim gričem. (Petje). 11. Prostovoljni strelci. (Deklamacija). 12. Oj, ta soldaški oben. (Petje). 13. Na boj, na boj! (Deklamacija). 14. Nobene bukvice niso tak' lepe. (Petje). 15. Ob svetovni vojni. (Deklamacija). 16. Cesarska pesem. — Dan poprej sta se prečitela in razložila učencem cesarjeva manifesta »Mojim narodom« z dne 28. julija 1914 in z dne 23. maja 1915 ter pripovedovale in razlagale starosti učencev primerne pripovedke in zgodbe iz življenja našega cesarja, iz avstrijske zgodovine in iz svetovne vojne. V spomin na ta redki patriotični praznik in pa v spomin na svetovno vojno so se učenci 2., 3., 4., 5. in 6. razreda obdarovali z Adamičevim spevoigro »Slava cesarju Franu Jožefu I.« in pa z »Letnim poročilom I. mestne šole v vojnem šolskem letu 1914/15«. Učenci 1. razreda pa so prejeli cesarjevo sliko z napisom: 1848 — 2. december — 1915 in pa »Spominski list«, ki ga je avstrijski decij v trajen spomin na orjaško vojno izdalo c. in kr. vojno ministrstvo. Dne 2. decembra se je pa udeležila šolska mladina z učiteljstvom slovesne službe božje, pri kateri je pod vodstvom učitelja-pevovodje in orglavca Jos. Ambrožiča pela mladina lepe cerkvene pesmi, učiteljica Jelica Sadarjeva je pa zapela krasni samospev »Bone Deus«. Po končani maši je šolska mladina zapela »Zahvalno« in »Cesarsko pesem«. Po cerkvenem opravilu se je zbrala mladina v telovadnici, ki je bila okrašena s cesarjevim kipom, zelenjem, šolsko zastavo in primernimi slikami, k šolski slavnosti. Slavnost je otvoril nadučitelj Jakob Dimnik s primernim nagovorom, ki se je v njem spominjal našega presvetlega vladarja Franca Jožefa I. in naših hrabrih vojakov. Po tem nagovoru je izrazila šolska mladina svoja patriotična čuvstvovanja s to-le vdanostno izjavo: »Šolska mladina I. mestne deške ljudske šole in nje učiteljstvo, zbrana na današnji slavnosti v proslavo 67letnega premodrega vladanja Njegovega Veličanstva, se usojata v najčistejši ljubezni in vdanosti polagati v znožje Najvišjega prestola prisego neomahljive vdanosti in zvestobe ter iskrene ljubezni do posvečene osebe Njegovega Veličanstva in do prejasne vladajoče rodovine Habsburške«. Njegovemu Veličanstvu presvetlemu ce-